

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3822

Vragen van het lid **Van Nispen** (SP) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *een ernstig geweldsincident in de gevangenis* (ingezonden 27 mei 2019).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 4 september 2019). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3053.

Vraag 1

Wat heeft zich precies afgespeeld in de penitentiaire inrichting (PI) Zaanstad?¹

Antwoord 1

Op 21 mei 2019 heeft op de leefafdeling van het Justitieel Centrum (JC) Zaanstad een ernstig geweldsincident plaatsgevonden. Een gedetineerde heeft een medewerker zonder zichtbare aanleiding van achteren de trap af getrokken, waarna zij beiden naar beneden zijn gevallen. Beneden bleef de gedetineerde de medewerker aanvallen. Toegesnelde personeel en andere gedetineerden hebben daarop de medewerker ontzet. De medewerker is met de ambulance naar het ziekenhuis vervoerd, waar hij is behandeld voor lichamelijk letsel.

De gedetineerde is disciplinair bestraft met 14 dagen strafcel. In verband met zijn psychische gezondheidstoestand is de gedetineerde overgeplaatst naar een Penitentiair Psychiatrisch Centrum (hierna: PPC). Er is aangifte gedaan van het geweldsincident waarna een strafrechtelijk onderzoek is gestart. De medewerker wordt nazorg verleend.

Vraag 2

Hoeveel van dergelijke incidenten zijn er in de gevangnissen? Is het aantal incidenten toe- of afgenomen? Hoe zit dat specifiek in de PI Zaanstad?

Antwoord 2

Incidenten worden in de incidentenmonitor vastgelegd. Daaruit blijkt gedurende de afgelopen jaren een wisselend beeld van het aantal geregistreerde geweldsincidenten tegen personeel dat resulteerde in ernstig lichamelijk letsel. Hieronder zijn deze meldingen schematisch weergegeven vanaf het jaar van opening van JC Zaanstad. Relevant is dat JC Zaanstad als grootste inrichting meer gedetineerden dan andere inrichtingen huisvest.

¹ «Gevangenebewaarder zwaargewond bij aanval», <https://nos.nl/l/2286170>

Daardoor ligt het in de rede dat zich in deze inrichting ook meer incidenten voordoen.

	Aantal geweldsincidenten tegen personeel met ernstig lichamelijk letsel tot gevolg ¹	Waarvan in JC Zaanstad
2016 ²	3	1
2017	16	4
2018	9	1

¹ Zoals opgenomen in de Incidentenmonitor DJI op basis van Meldingen Bijzonder Voorval.

² Jaar van opening JC Zaanstad.

Vraag 3

Is het waar dat afdelingen in de PI Zaanstad onderbezet zijn qua personeel? Hoe zit dit precies?

Antwoord 3

De huidige personele bezetting is in JC Zaanstad op basis van de voor 2019 vastgestelde formatie in zijn totaliteit op orde. Waar nodig zijn eigen medewerkers met ingehuurde externen aangevuld. Met het toenemende gebruik van de inrichting zijn de personele formatie en bezetting meegegroeid. In de beantwoording van eerdere vragen van uw Kamer heb ik toegelicht dat het soms kan voorkomen dat niet alle ingeplande roosterdiensten daadwerkelijk kunnen worden ingevuld.² In die gevallen wordt altijd actie ondernomen om een veilige werksituatie te borgen.

Vraag 4 en 8

Kan het personeel in de PI Zaanstad nog wel veilig en verantwoord het werk doen?

Welke maatregelen gaat u met spoed nemen om de veiligheid van het personeel te bevorderen?

Antwoord 4 en 8

Het personeel in JC Zaanstad kan veilig en verantwoord het werk doen. Er wordt in de penitentiaire inrichtingen veel geïnvesteerd in de veilige uitvoering van alle taken. Hiertoe wordt onder andere veel aandacht besteed aan penitentiaire scherpste en aan opleidingen in het kader van Vakmanschap. Geweld tegen personeel is ontoelaatbaar, en moet stevig worden bestraft. Hiervan wordt altijd aangifte gedaan. Recentelijk heeft DJI de sanctiekaart aangepast om meer ruimte te bieden voor het opleggen van hogere disciplinaire straffen voor geweld tegen personeel. Ook de andere maatregelen die ik tref om de aanpak van contrabande en voortgezet crimineel handelen te verbeteren, waarover ik uw Kamer heb geïnformeerd³, dragen bij aan de veiligheid in het gevangeniswezen.

Vraag 5

Wat is de achtergrond van de gedetineerde die deze aanval uitvoerde? Klopt het dat deze persoon op een reguliere afdeling zat, hoewel hij daar eigenlijk niet thuishoorde, maar daar toch geplaatst werd omdat er geen plaats beschikbaar was in het Penitentiair Psychiatrisch Centrum?

Antwoord 5

De gedetineerde verbleef gedurende zijn detentie deels in een PPC, maar ten tijde van het incident zat hij al weer enige tijd op een reguliere afdeling. De PPC-capaciteit speelde geen rol bij deze terugplaatsing. Naar aanleiding van het incident is hij wederom in een PPC geplaatst. In algemene zin is het zo dat wanneer de psychische problematiek van een gedetineerde dusdanig is dat dit het zorgaanbod in reguliere detentie overstijgt, de gedetineerde een PPC-indicatie krijgt en in een PPC wordt geplaatst. Deze beoordeling wordt gemaakt door het psycho-medisch overleg (PMO), onder leiding van de inrichtingspsycholoog. De beoordeling of

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3114

³ Kamerstuk 24 587, nr. 748

iemand die in het PPC is geplaatst mag terugkeren naar een reguliere afdeling wordt door onder andere de behandelaar gemaakt.

Vraag 6

Hoe kan het dat geregeld gedetineerden moeten worden opgenomen, maar daar nauwelijks inzetbare capaciteit en personeel voor is? Hoe heeft deze situatie kunnen ontstaan?

Antwoord 6

Er is genoeg capaciteit en personeel om gedetineerden in een reguliere setting te plaatsen. Wel is het zo dat er een gestegen behoefte is aan PPC-plaatsen. Het aantal gedetineerden met een PPC-indicatie binnen de penitentiaire inrichtingen is in de afgelopen jaren gestegen. Daarnaast worden door de maatregelen die ik recentelijk heb aangekondigd naar aanleiding van de onderzoeken naar het detentieverloop van Michael P. gedetineerden vanuit PPC's minder snel uitgeplaatst naar forensische klinieken.⁴

Om aan de gestegen behoefte aan PPC plaatsen te kunnen voldoen, is het aantal PPC plaatsen uitgebreid. In 2017 en 2018 is het aantal operationele bedden gegroeid van 630 naar 662. Recent heb ik uw Kamer geïnformeerd dat dit aantal verder wordt uitgebreid.⁵

Vraag 7

Hoeveel meer kunt u nog vragen van het personeel, aan wie al zoveel gevraagd wordt, terwijl er sprake is van hoge werkdruk, hoog ziekteverzuim en onveiligheid?

Antwoord 7

Ik realiseer me dat er veel wordt gevraagd van het personeel van de Dienst Justitiële Inrichtingen. Maar ik weerspreek dat er sprake is van structurele onveiligheid. De veiligheid staat te allen tijde voorop. Zoals ik heb aangegeven in het antwoord op vraag 3 wordt bij knelpunten om de roosters rond te krijgen altijd actie ondernomen om een veilige werksituatie te borgen. Ik heb uw Kamer de maatregelen toegelicht die ervoor moeten zorgen dat het personeel voldoende tijd heeft om alle taken goed en veilig uit te voeren.⁶ Onderdeel hiervan is dat DJI zich inspant om de werkdruk te verminderen. Dit heeft DJI met de centrale ondernemersraad en de bonden afgesproken en vastgelegd in een gezamenlijk convenant voor de periode 2018 tot 2021. De inrichtingen hebben extra ruimte gekregen om te investeren in vakmanschap en in het vervangen van medewerkers die van ouderschapsverlof of de PAS-regeling gebruik maken.

Ondertussen heeft de werving om te zorgen voor voldoende (eigen) personele bezetting de hoogste prioriteit.

⁴ Kamerstuk 33 628, nr. 44

⁵ Kamerstuk 35 200 VI, nr. 7

⁶ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3114